לד: ר"ן אין בין המודר פרק רביעי נדרים רש"י

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ד מהלכות מעילה הלכה ט:
ח ב מיי' שם הלכה י ופ"ה מהלכות נדרים הלכה ד סמג לאוין רמב טור"ש יו"ד סימן רכח סעיף ח:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה נטלה וכו' שהחזיק בה קנאה ואח"כ הקדישה עסקינן דקודם לכן לא יכול להקדישה ואם אכלה מעל וכו' ע"מ להורישה לבניו כו' מעל אלא לפי כ"ל והצ"ל: (ב) ר"ה אלא הא קמ"ל דאע"פ: (ג) ר"ה מי מתרינן כו' קאמר ליה ולאפוקי כ"ל והצ"ל:

תוספות

היתה לשניו כבר של הקדש וכו'. תימה מי מייתי בהקדש מאי שייכא כאן מלמה דרבא גבי מתני' דמיירי בקומות וגרשה דרבא מיירי בקומות והקדש דנקט לאו דוקא אלא בהקדש קאמר וא"ת אמאי נקט מלמה בקומות כיון דבהקדש מצי למיתקט וי"ל דבהקדש לא אמרי' מעל לפי טוטת הגאה שבה אם אין בו שוה פרוטה דאין מועל בהקדש בפחות משוה פרוטה אבל בקומות בכל דהו איכא איסור הגאה: ואמר כבר זו הקדש. נלמוד זה אמר אע"פ שלא אמר לבשאוכה בה אע"פ כי אכה בה הוי הקדש והואיל ודעתו לזכות בה וא"ת והא אין אדם מקדיש דשל"ל ולא דמי לאומר הרי פמה קדושה לאחר שלשים דהוא קדושה הוה כידו להקדיש מיד אבל הכא לאו כידו להקדיש מיד לכ"ג דעבלה וזכה בה ולאח"כ הקדישה ובא אדם אחר ועבלה ואכלה לא הוי עלמו מחמילתו שוכה בה נעלה לאוכלה וכה בטולה והלכך הקדש נמי אל על טולה ולכך מעל לפי טולה ואם מחמלת נעלתה לזכות בה כטולה לאורים לאוין לתלוי לכם לא ליתנה לפי שלילה ואין לי בה אלא טוטת הגאה אבל אין בה אלא לאורך בנין נעלה וכנין נמי דאי אדם מקריב אלא מה שיש לו בה ולכך מעל לפי טוטת הגאה שבה וכ"נ דליטמא דרבא לא משמע הכי דקאמר כבר זה הקדש ואחר מכאן נעלה לאוכלה משמע דאלא אחר שהקדיש אלא זכה בה עני אחר מכיון שהקדישה לכ"ג דלעולם לא זכה בה עדיין בשעת הקדש וכי תימא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם ועדיין לא זכה בה מיירי שהוא נתון ארבע אמותיו וארבע אמות שלו קנו לו אי נמי כיון שבידו לזכות בה שהוא קרוב ממנה יותר משום אדם הוי חשיב שפיר דבר (שלא) בא לעולם כדאמר פרק ראשון בקידושין (דף סב.) כל שבידו לאו כמחוסר מעשה דמי נעלה לאוכלה לומר אחר שזכה בה והקדישה כדפרישית שהיתה תוך ארבע אמותיו והקדישה אחר מכאן: נטלה לאובלה מעל לפי בולה. לפי שנתכוון לשנות כולה מרשות הקדש ולכך מעל לפי טולה נעלה ע"מ להורישה לבניו א"כ לא נתכוון לשנות כטולה ולכך לא מעל אלא לפי טוטת הגאה ומתיר דהוה אמשאיל קרבנות של הקדש ונקבע בו לא מעל אלא לפי טוטת הגאה שבה: או דלבא עליך אבר ליה ועילויה רבדיה שווה הקדש. לפי נראה זו דייק מלשון עליך ונקבע דא"כ מאי פריך בסמוך מפרה שאני נהנה לך הא לא אמר ליה עליך הא ליכא למימר דבסמוך פריך מנכסי עליך וכו' דהא מדגרסינן בסיפא אי שיתנה לו ממתנה ולא קתני שיתנה לו ממשמע דאפרה קאי ולא אנכסים לכ"ג דגרם הכא אי דלמא עילויה שוי' הקדש כלא עליך: אמר ליה פשיטא דאע"ג ג)דמהני בתתנה לאור: אלא לאאוקי טאי לאאוקי ראי נגבה מינגב אבר ליה לאאוקי ראי אוסניה עליה. הכי גרס ר"ת וה"ק פשיטא דאסור כי יהבה ליה בתתנה אלא לאפוקי מאי בלומר ומה שאסר לענין מה אפרה עליו וכי תעלה על דעתך לומר שאפרה עליו לענין דאי נגבה מינגב וכו' תימה דלא אפרה עליו אלא כשבא לידו בגזיבה דאתן ו' אבגרא לומר דאסור לענין גזיבה אפרה עליו חכו ס"ד דבתתנה מותרת הא דאי כל זמן שבידו לא הוקדש לאוסרה דבע"כ לא יתנה וא"ל דלענין גזיבה אפרה עליו וחכו תימה כדפי' ומשני דאי אוסניה עליה זה בא לאוסרה עליו דמזה אסיק דאפשיה שפיר דלעולם אימא לך דבתתנה מותרת ואע"ג שדאמר אבראי פשיטא היתנה לו ומאי וכגון שבתיאם היתנה לו אמאי נקט לאוסניה ויקשה לי אמאי נקט לאוסניה ליתא כגון שהיה כבר מונח לפניהם ולאיכא לאמר דבכבר אחר לאפוקי שאר בכרות ואגאה כפרוס הרב רבי יונה ז"ל וכגירסתו פשיטא דאי יהביה בתתנה אסור לא לא בכרי עליך לאפוקי מאי דאי יהביה ליה אם נתנה לו בתתנה אסור אלא אם אפרו עליו דאפה בכר אין בו כי אם הנאת אכילה ומתמלת המודר לא יאכלנה אלא כן יתנגה לו המדיר ומשני דאי נגבה מינגב אסם נגב לו הכבר אסור המודר לבטות ממנו אי נמי לאוסניה עליה לענין זה אל עליו האיסור שאסור לאסמיכו עליו שמיד כשהאמיכו עליו הוא נהנה כמה שהוא מכבדו ורולה להאכילו אף על פי שעדיין לא אכיל:

מסורת הש"ס

ה) ל"ל דיהביה. ב) ל"ל הפקר.

מוסף רש"י

אלא בכרי עליך לאפוקי מאי. ה"ג אלא בכרי לאפוקי מאי לאפוקי מגגב נגבה, כלומר רב חייא לאקפי זה לדבה דאמר בבכרי עליך אסורה אפילו נתנו לה בתתנה, בכרי דמשמע מיעוט באיסור מאי אחת לאפוקי, לאפוקי שאם נגנבה והגיע אחר כך לגאסר שמותר בה, אלא אמרה לו אלא כל זמן שהיא בגיבו וברשותו אע"פ שיתנגב לו יהא אסור בה, אבל אם יצאה מגיבו ומרשותו ונגנבה אסור בה אפילו נגנבה אסור בה, דבכרי היא כל זמן שלא נתייאש, אלא בכרי אחת לאפוקי שאם הזמינו אחלה לאכול עמו מהבכר ואחר כך אסר בכרי עליך, אינו נאסר בבכר, דבכרי שלי משמע, וכיון שהזמינו קנה אלבו בבכר, ומו לא אלי אסרייה עליה הוה בכר בלשון בכרי, שאינו אוסר בה אלא אלבו אלבו בא מזומן, אבל לא אמר בכר זה, אחר שהרי לא זכה נאתנה עדיין (ראה"ה בשמו).

פירוש הרא"ש

היתה לשני בכר של הקדש. כתוב ד' אמתיות ואמר בכר זו הקדש וכיון שהוא נתון תרבע אמותיו חל עליו הקדש כדאמרינן בפ"ק דב"מ (דף י.) דתרבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום: נטלה לאאכלה מעל לפי בולה: כיון שכיון לזכות בה הוליאה לאוכלה ומעל דמשעה שנהנה מן הבכר אינו של מדיר: אמר ליה פשיטא דלא על גב דיהבה ליה בתתנה אסור דאי לא עליך לאפוקי מאי לאפוקי דאי נגבה מינגב. בתמיה. כלומר ודאי דלא על גב דיהבה ליה בתתנה אסור דאי לא עליך לאפוקי מאי לאפוקי דאי נגבה מינגב. אם יש בה שוה פרוטה נמה שבנו מחזיקן לו טיבה שלא לזכות בה לגרסם משלם פרוטה וחומשה להקדש: בבר עליך ונתנה לו בתתנה בהו. לו אמר בכר זה אפילו לו יהבה לאחר אסורה לו כדאמן לקמן בפרק השופטין (דף מו.) לגיה בה שאני נכנס מת לו שאכבו לאחר אסור וכיון דלא אמר זה אם נתנו לאחר פשיטא שמותר כדאמן לקמן לגיחך שאני נכנס מת לו שאכבו לאחר מותר ומיבעיא ליה אם מתנן למודר לכיון לאחר בכרי ולא אמר זה דוקא כי איתיה בכרי אסורה אסור: או עליך אי"ל ושוויה עליה בהקדש. לעולם אפילו לאחר שנתנה לו: ח"ל משום דאע"ג דיהביה ליה בתתנה אסור דעליך לעולם משמע: אלא בבר לאאוקי טאי. כיון דאפילו נתנה בתתנה אסור. לשון בכרי דמשמע כל זמן שהוא שלי דוקא: לאאוקי ראי נגבה מינגב. בתמיה שאם נגנבה מתנו שמותרת לו לפי שיצאה מרשותו ולא נתנה לו בתתנה וא"ל מהכיון דעדיין נגנבה אית לך למשרי נמי נתנה לו בתתנה כך פירש ר"ח אלישבו ממו"ר ולא נראה דאי לא נתייאש ממנו אסור לא נפקא מרשותיה ואסורה לו ואי נתייאש ממנו הוי כמו נתנה לאחר אלא הכי קאמר ע"כ לאפוקי דאע"ג לאפוקי דאע"ג לאפוקי דאע"ג שיהיה מותר בתתנה הא לא נפק מרשותיה הא לא נתייאש ממנה אלא ע"כ לפשטיו נתנה לו בתתנה ויהיו מלי לשניי למעוטי אם נתנה לאחר: אבר ליה לאאוקי ראוסניה עליה. שאם הזמינו לאכול עמו ויהיה בכר מונח לפניהם על השלחן ואמר בכרי עליך ואם אמר בכר היה משמע כל הבכרות שבכרת אהני הא דאמר בכרי דדוקא בכר שלפניהם אסר עליו ים ספרים גרסים אי נמי לאחזמניה עליה ולאפוקי דאגנבה מגנב שיעוא הוא וכגון שבתיאם היתנה לו אמאי נקט לאוסניה ויקשה לי אמאי נקט לאחזמניה ליתא כגון שהיה בכר מונח לפניהם ולאיכא לאמר דבכרי אחר לאפוקי שאר בכרות דוקא בשהבכר מונח לפניהם ולאיכא לאמר דבכרי אחר לאפוקי שאר בכרות דוקא כפרוס הרב רבי יונה ז"ל וכגירסתו פשיטא דאי יהביה בתתנה אסור לא לא בכרי עליך לאפוקי מאי דאי יהביה ליה אם נתנה לו בתתנה אסור אלא אם אפרו עליו דאפה בכר אין בו כי אם הנאת אכילה ומתמלת המודר לא יאכלנה אלא כן יתנגה לו המדיר ומשני דאי נגבה מינגב אסם נגב לו הכבר אסור המודר לבטות ממנו אי נמי לאחזמניה עליה לענין זה חל עליו האיסור שאסור לאסמיכו עליו שמיד כשהאמיכו עליו הוא נהנה כמה שהוא מכבדו ורולה להאכילו אף על פי שעדיין לא אכיל:

אמר רבא אהיתה לפניו כבר של הפקר ואמר כבר זו הקדש נטלה לאוכלה מעל לפי טולה להורישה לבניו מעל לפי טובת הנאה שבה בעא מיניה רב חייא בר אבין מרבא בכרי עליך ונתנה לו במתנה מהו בכרי אמר לו כי איתיה ברשותיה הוא דאסור או דלמא עליך אמר ליה עילויה שויתיה הקדש א"ל פשיטא דאע"ג דיהבה ליה במתנה אסור אלא בכרי עליך לאפוקי מאי לאו לאפוקי דאי נגבה מיניה מיגנב א"ל לא לאפוקי דאי אזמניה עלה איתיביה

אמר רבא אהיתה לפניו כבר של הפקר ואמר כבר זו הקדש נטלה לאוכלה מעל לפי טולה. האי דנקיט לה בכבר של הפקר ולא נקט לה בכבר שלו שהיתה עומדת בחלרו והקדישה משום דבכי האי גוונא נטלה לאוכלה לא מעל דכיון דמקמי הקדש שלו היתה ולאחר הקדש ג"כ ברשותו עומדת ה"ל כגזבר של הקדש דאמרי' בסוף פ"ק דמגילה (דף יא.) אם נטל דבר של הקדש לזכות בו לא מעל משום דמעיקרא נמי ברשותיה קאי והשתא נמי ברשותיה ואין מעילה בהקדש אלא במוציא מרשות הקדש לרשות אחר ומה לי בחלרו מה לי בידו הכא והכא לא נפיק מרשותיה להכי נקיט לה בכבר של הפקר שהיתה עומדת תוך ד' אמותיו שקונות לו בכל מקום ומש"ה כי אמר כבר זו הקדש חייל ומקדיש זה לא זכה בו מעולם דאע"ג דאמר בפ"ק דב"מ (דף י.) דד' אמות של אדם קונות לו אפי' כי לא אמר אקנה הכא שאני משום דכיון דאמר כבר זו הקדש גלי אדעתיה דלהקדש ניחא ליה דליקני לדידיה לא ניחא דעתא כי האי מהני כדמוכח סוגיא דהתם ומאי למעבד הכי דה"ל כמגביה מציאה לחבירו דקנה חבירו ולא הוא הכא נמי הקדש קני ואיהו מעולם לא קנה זה ג"ל. ומש"ה נטלה לאוכלה מעל לפי טולה שכיון שלא זכה בו מעולם אינו שייך עליה ולפיכך כשנטלה הוליאה מרשות הקדש ומשום הכי מעל: להורישה לבניו מעל לפי טובת הנאה שבה. דכיון דלא הגביהה אלא להורישה לבניו ולא שיקנו אותה עכשיו לא נפקא לחולין אבל מ"מ מעל לפי טובת הנאה לפי שמעכשיו יחזיקו לו בניו טובה כיון שהוא מחזר להורישם ובניו מועלין לכשיוליאו. והא דאיתי הכא הך מימריה דרבא משום דדמיא ליה לרב בעיא דבעא מיניה רב חייא בר אבין דכי היכי דהכא הקדיש הכבר ואח"כ נטלה לאכלה בדרב חייא בר אבין נמי אסר הכבר ואח"כ נתנה לו: בעא מיניה רב חייא בר אבין מרבא בכרי עליך ונתנה לו במתנה מהו. דבכרי נעוד שהבכר שלו משמע אבל לאחר שנתנה כיון דלא הוי שלו מותר הא לו דלמא עליך א"ל ועילויה שויה הקדש דה"ק ליה זו שהיא עכשיו בכרי אסורה עליך לעולם. ובודאי פשיטא ליה לרב חייא דהיכא שנתן מדיר בכר זה לאדם אחר מותר המודר בו וכדתנן לקמן בפרק השופטין (דף מו.) גיתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת לו שמכרן לאחר ולא דוקא הוי שלו מותר מותר אלמא כל היכא דאפסקיה אחר שרי אלא היינו טעמא דמבעיא הכא משום דלא אפסקיה אחר דממדיר למודר קאתי. וכ"ת תפשוט מהתם דפ' השופטין לאיסורא מדקתני מכרן לאחר מותר משמע הא מכרן למודר אסור ליתא דאיכא למימר דמשום דבעי למתנה פיפא כיתך זה שאני נכנס שדך זה שאני לוקח מת לו שמכרן לאחר אסור להתם נקט אחר לרבותא מש"ה איכא למימר דנקט ריש אחר ולא דוקא דה"ה לו. והקשה רש"י ז"ל מאי קמבעיא לרב חייא בר אבין מתני' היא דתנן בפירקין (לקמן דף מג.) המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הולך אצל חנווני הרגיל אצלו ואומר לו פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הרי זה נותן לו ובא וגוטל מזה היה מהלך במדבר נותן לאחר וכו' אם אין עמהם אחר מניח על הסלע וכו' והתם ודאי לא נאומר נכסים אלו עליך דבכה"ג אפילו אפקיה אחר נמי אסור אלא ודאי נאומר נכסי עליך ואפ"ה בעמא דאיכא אחר בה מידו של מדיר למודר אסור וי"ל דהתם במדירו אחר ואין שכן אם נותן מתנה בשעת מתנה הרי הוא נהנה ממנו אבל הכא דאמר בכרי איכא למימר דשרי משום דבשעה שנהנה מן הבכר אינו של מדיר: אמר ליה פשיטא דאף על גב דיהבה ליה במתנה אסור דאי לא עליך לאפוקי מאי לאפוקי דאי נגבה מינגב. בתמיה. כלומר ודאי דאף על גב דיהבה ליה בתתנה אסור דאי לא עליך לאפוקי מאי לאפוקי דאי נגבה מינגב. אם יש בה שוה פרוטה נמה שבנו מחזיקן לו טיבה שלא לזכות בה לגרסם משלם פרוטה וחומשה להקדש: בבר עליך ונתנה לו בתתנה בהו. לו אמר בכר זה אפילו לו יהבה לאחר אסורה לו כדאמן לקמן בפרק השופטין (דף מו.) לגיה בה שאני נכנס מת לו שאכבו לאחר אסור וכיון דלא אמר זה אם נתנו לאחר פשיטא שמותר כדאמן לקמן לגיחך שאני נכנס מת לו שאכבו לאחר מותר ומיבעיא ליה אם מתנן למודר לכיון לאחר בכרי ולא אמר זה דוקא כי איתיה בכרי אסורה אסור: או עליך אי"ל ושוויה עליה בהקדש. לעולם אפילו לאחר שנתנה לו: ח"ל משום דאע"ג דיהביה ליה בתתנה אסור דעליך לעולם משמע: אלא בבר לאאוקי טאי. כיון דאפילו נתנה בתתנה אסור. לשון בכרי דמשמע כל זמן שהוא שלי דוקא: לאאוקי ראי נגבה מינגב. בתמיה שאם נגנבה מתנו שמותרת לו לפי שיצאה מרשותו ולא נתנה לו בתתנה וא"ל מהכיון דעדיין נגנבה אית לך למשרי נמי נתנה לו בתתנה כך פירש ר"ח אלישבו ממו"ר ולא נראה דאי לא נתייאש ממנו אסור לא נפקא מרשותיה ואסורה לו ואי נתייאש ממנו הוי כמו נתנה לאחר אלא הכי קאמר ע"כ לאפוקי דאע"ג לאפוקי דאע"ג שיהיה מותר בתתנה הא לא נפק מרשותיה הא לא נתייאש ממנה אלא ע"כ לפשטיו נתנה לו בתתנה ויהיו מלי לשניי למעוטי אם נתנה לאחר: אבר ליה לאאוקי ראוסניה עליה. שאם הזמינו לאכול עמו ויהיה בכר מונח לפניהם על השלחן ואמר בכרי עליך ואם אמר בכר היה משמע כל הבכרות שבכרת אהני הא דאמר בכרי דדוקא בכר שלפניהם אסר עליו ים ספרים גרסים אי נמי לאחזמניה עליה ולאפוקי דאגנבה

אמר רבא אהיתה לפניו כבר של הפקר ואמר כבר זו הקדש נטלה לאוכלה מעל לפי טולה. האי דנקיט לה בכבר של הפקר ולא נקט לה בכבר שלו שהיתה עומדת בחלרו והקדישה משום דבכי האי גוונא נטלה לאוכלה לא מעל דכיון דמקמי הקדש שלו היתה ולאחר הקדש ג"כ ברשותו עומדת ה"ל כגזבר של הקדש דאמרי' בסוף פ"ק דמגילה (דף יא.) אם נטל דבר של הקדש לזכות בו לא מעל משום דמעיקרא נמי ברשותיה קאי והשתא נמי ברשותיה ואין מעילה בהקדש אלא במוציא מרשות הקדש לרשות אחר ומה לי בחלרו מה לי בידו הכא והכא לא נפיק מרשותיה להכי נקיט לה בכבר של הפקר שהיתה עומדת תוך ד' אמותיו שקונות לו בכל מקום ומש"ה כי אמר כבר זו הקדש חייל ומקדיש זה לא זכה בו מעולם דאע"ג דאמר בפ"ק דב"מ (דף י.) דד' אמות של אדם קונות לו אפי' כי לא אמר אקנה הכא שאני משום דכיון דאמר כבר זו הקדש גלי אדעתיה דלהקדש ניחא ליה דליקני לדידיה לא ניחא דעתא כי האי מהני כדמוכח סוגיא דהתם ומאי למעבד הכי דה"ל כמגביה מציאה לחבירו דקנה חבירו ולא הוא הכא נמי הקדש קני ואיהו מעולם לא קנה זה ג"ל. ומש"ה נטלה לאוכלה מעל לפי טולה שכיון שלא זכה בו מעולם אינו שייך עליה ולפיכך כשנטלה הוליאה מרשות הקדש ומשום הכי מעל: להורישה לבניו מעל לפי טובת הנאה שבה. דכיון דלא הגביהה אלא להורישה לבניו ולא שיקנו אותה עכשיו לא נפקא לחולין אבל מ"מ מעל לפי טובת הנאה לפי שמעכשיו יחזיקו לו בניו טובה כיון שהוא מחזר להורישם ובניו מועלין לכשיוליאו. והא דאיתי הכא הך מימריה דרבא משום דדמיא ליה לרב בעיא דבעא מיניה רב חייא בר אבין דכי היכי דהכא הקדיש הכבר ואח"כ נטלה לאכלה בדרב חייא בר אבין נמי אסר הכבר ואח"כ נתנה לו: בעא מיניה רב חייא בר אבין מרבא בכרי עליך ונתנה לו במתנה מהו. דבכרי נעוד שהבכר שלו משמע אבל לאחר שנתנה כיון דלא הוי שלו מותר הא לו דלמא עליך א"ל ועילויה שויה הקדש דה"ק ליה זו שהיא עכשיו בכרי אסורה עליך לעולם. ובודאי פשיטא ליה לרב חייא דהיכא שנתן מדיר בכר זה לאדם אחר מותר המודר בו וכדתנן לקמן בפרק השופטין (דף מו.) גיתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת לו שמכרן לאחר ולא דוקא הוי שלו מותר מותר אלמא כל היכא דאפסקיה אחר שרי אלא היינו טעמא דמבעיא הכא משום דלא אפסקיה אחר דממדיר למודר קאתי. וכ"ת תפשוט מהתם דפ' השופטין לאיסורא מדקתני מכרן לאחר מותר משמע הא מכרן למודר אסור ליתא דאיכא למימר דמשום דבעי למתנה פיפא כיתך זה שאני נכנס שדך זה שאני לוקח מת לו שמכרן לאחר אסור להתם נקט אחר לרבותא מש"ה איכא למימר דנקט ריש אחר ולא דוקא דה"ה לו. והקשה רש"י ז"ל מאי קמבעיא לרב חייא בר אבין מתני' היא דתנן בפירקין (לקמן דף מג.) המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הולך אצל חנווני הרגיל אצלו ואומר לו פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הרי זה נותן לו ובא וגוטל מזה היה מהלך במדבר נותן לאחר וכו' אם אין עמהם אחר מניח על הסלע וכו' והתם ודאי לא נאומר נכסים אלו עליך דבכה"ג אפילו אפקיה אחר נמי אסור אלא ודאי נאומר נכסי עליך ואפ"ה בעמא דאיכא אחר בה מידו של מדיר למודר אסור וי"ל דהתם במדירו אחר ואין שכן אם נותן מתנה בשעת מתנה הרי הוא נהנה ממנו אבל הכא דאמר בכרי איכא למימר דשרי משום דבשעה שנהנה מן הבכר אינו של מדיר: אמר ליה פשיטא דאף על גב דיהבה ליה במתנה אסור דאי לא עליך לאפוקי מאי לאפוקי דאי נגבה מינגב. בתמיה. כלומר ודאי דאף על גב דיהבה ליה בתתנה אסור דאי לא עליך לאפוקי מאי לאפוקי דאי נגבה מינגב. אם יש בה שוה פרוטה נמה שבנו מחזיקן לו טיבה שלא לזכות בה לגרסם משלם פרוטה וחומשה להקדש: בבר עליך ונתנה לו בתתנה בהו. לו אמר בכר זה אפילו לו יהבה לאחר אסורה לו כדאמן לקמן בפרק השופטין (דף מו.) לגיה בה שאני נכנס מת לו שמכרן לאחר אסור וכיון דלא אמר זה אם נתנו לאחר פשיטא שמותר כדאמן לקמן לגיחך שאני נכנס מת לו שמכרן לאחר מותר ומיבעיא ליה אם מתנן למודר לכיון לאחר בכרי ולא אמר זה דוקא כי איתיה בכרי אסורה אסור: או עליך אי"ל ושוויה עליה בהקדש. לעולם אפילו לאחר שנתנה לו: ח"ל משום דאע"ג דיהביה ליה בתתנה אסור דעליך לעולם משמע: אלא בבר לאאוקי טאי. כיון דאפילו נתנה בתתנה אסור. לשון בכרי דמשמע כל זמן שהוא שלי דוקא: לאאוקי ראי נגבה מינגב. בתמיה שאם נגנבה מתנו שמותרת לו לפי שיצאה מרשותו ולא נתנה לו בתתנה וא"ל מהכיון דעדיין נגנבה אית לך למשרי נמי נתנה לו בתתנה כך פירש ר"ח אלישבו ממו"ר ולא נראה דאי לא נתייאש ממנו אסור לא נפקא מרשותיה ואסורה לו ואי נתייאש ממנו הוי כמו נתנה לאחר אלא הכי קאמר ע"כ לאפוקי דאע"ג לאפוקי דאע"ג שיהיה מותר בתתנה הא לא נפק מרשותיה הא לא נתייאש ממנה אלא ע"כ לפשטיו נתנה לו בתתנה ויהיו מלי לשניי למעוטי אם נתנה לאחר: אבר ליה לאאוקי ראוסניה עליה. שאם הזמינו לאכול עמו ויהיה בכר מונח לפניהם על השלחן ואמר בכרי עליך ואם אמר בכר היה משמע כל הבכרות שבכרת אהני הא דאמר בכרי דדוקא בכר שלפניהם אסר עליו ים ספרים גרסים אי נמי לאחזמניה עליה ולאפוקי דאגנבה

מגנב שיעוא הוא וכגון שבתיאם היתנה לו אמאי נקט לאוסניה ויקשה לי אמאי נקט לאחזמניה ליתא כגון שהיה בכר מונח לפניהם ולאיכא לאמר דבכרי אחר לאפוקי שאר בכרות דוקא בשהבכר מונח לפניהם ולאיכא לאמר דבכרי אחר לאפוקי שאר בכרות דוקא כפרוס הרב רבי יונה ז"ל וכגירסתו פשיטא דאי יהביה בתתנה אסור לא לא בכרי עליך לאפוקי מאי דאי יהביה ליה אם נתנה לו בתתנה אסור אלא אם אפרו עליו דאפה בכר אין בו כי אם הנאת אכילה ומתמלת המודר לא יאכלנה אלא כן יתנגה לו המדיר ומשני דאי נגבה מינגב אסם נגב לו הכבר אסור המודר לבטות ממנו אי נמי לאחזמניה עליה לענין זה חל עליו האיסור שאסור לאסמיכו עליו שמיד כשהאמיכו עליו הוא נהנה כמה שהוא מכבדו ורולה להאכילו אף על פי שעדיין לא אכיל:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com